

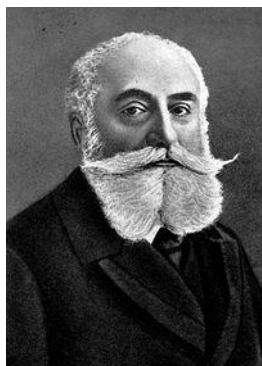
מול

היווצרותו של הפילוג הפוליטי בספורט הארץ-ישראלי
אלון גבע

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

- 1906 אגודת הספורט "ראשון לציון" (מכבי תל אביב)
- חלק מתהליך עולמי של הקמת אגודות ספורט לאומיות בגולה
- נאום מקס נורדאו בקונגרס הציוני השני – ליצור "יהדות של שרירים"
- 1909 "פועלי ציון" מקימים אגודת ספורט "שמשון" בירושלים (מכבי ירושלים).
- הקמת אגודות מכבי במושבות: פתח תקווה, זכרון יעקב, רחובות, עקרון, ראשון לציון, גדרה, נס ציונה, ראש פינה, קסטינה.

בקונגרס הציוני השני 1898 קרא נורדאו בעד החזרת "יהדות השרירים
האבודה":
"עלינו ליצור שוב יהדות חזקה! כן! ליצור שוב! דברי ימינו מעידים, כי לפני
הייתה קיימת יהדות כזאת...
היינו בוחרים בחיסון הגוף במקום בהמתתו."

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

■ 1912 הקמת ההסתדרות הארצית "מכבי" ארץ ישראל – תנועת המתעמלים היהודית

■ מכבי הוצגה כארגון לא פוליטי

■ משימות לאומיות, חינוכיות ובטחוניות.

■ לימוד עברית, שמירה על שכוונות יהודיות בירושלים ויפו, וועד ההגנה של ז'בוטינסקי במאורעות תר"פ (1920).

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

■ מסגרת מאחדת חברתית.

■ הנוער העברי בארץ ישראל התגבש בשלוש קבוצות חברתיות:

1. נוער המושבות – ילידי הארץ

2. הנוער העירוני

3. מסגרות פועליות – צעירים שעלו ממזרח אירופה.

עימותים בעיקר בין המושבות לפועלים.

מכבי הייתה המסגרת היחידה שהקיפה את כל הקבוצות – ספורט לאומי כביטוי של נוער עברי בארצו – הגשמת ייעודה של מכבי כתנועת התעמלות מאחדת ומלכדת.

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

■ העמדה הנטרלית והלא-פוליטית של מכבי גרמה לפעילי מפלגות הפועלים להביע אהדה לאגודת הספורט העברית הלאומית.

■ יצחק בן צבי – ממקימי מכבי בירושלים.

■ אישים בולטים בתנועת הפועלים במכבי – דב הוז, אליהו גולומב, אברהם תהומי.

■ יוסף שפרינצק, נציג "הפועל הצעיר" בירך באספת היסוד של "מכבי".

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

- הסתדרות מכבי התקשתה להתמודד עם סוגיית העבודה העברית.
- הפועלים ראו בכיבוש העבודה יעד לאומי מרכזי.
- האיכרים במושבות התנגדו – עבודה ערבית זולה.
- 15 מאי 1914 – פועלים הוכו בזכרון יעקב על ידי אגודת הגדעונים באספת מכבי.
- 1914 שביתת פועלים בסג'רה, תמיכת מכבי בשובתים. ביקורת – תמיכה עקרונית בלבד ולא כספית.

ניצני הפילוג – המחלוקת על עבודה עברית בתוך "מכבי"

■ הסתדרות מכבי מתקשה לפשר בין הצדדים.

■ 1921 מאמר "התפתחות הספורט בארץ ישראל" - קריאה להימנע מפעילות "רוחנית" בתוך מכבי ולהתמקד בפעילות ספורט בלבד.

■ פעילות רוחנית מביאה לידי פוליטיות ופלגנות ופוגמת בהצלחת הספורט..

■ 1924 מאמר "שאלת הנוער בארץ ישראל" – חוסר פעילות רוחנית בתוך מכבי הגורמת להצטמצמות רק לפיתוח הגוף ואין זכר לעבודת הרוח.

■ הפתרון של המאמר הראשון היא הבעיה של המאמר השני.

הקמת התאגדות "הפועל"

■ 1923-1928, עליות שלישית ורביעית – הקמת ארגון ספורט נפרד לפועלים ופילוג הספורט העברי.

גורמים להתפתחות:

■ התפתחות המחנה האזרחי – התנגדות להשקפת עולם סוציאליסטית ולהגמוניה של ההסתדרות הכללית ביישוב העברי ובתמיכה ביזמה פרטית ובמשק קפיטליסטי.

■ מאבקים על עבודה עברית ועל תקציבי התיישבות

■ התמודדות אלקטורלית במוסדות לאומיים.

■ ראו בניטרליות מכבי כביטוי בורגני.

הקמת התאגדות "הפועל"

- גידול משמעותי במספר הפועלים בארץ ישראל לאחר מלחמת העולם הראשונה.
- הפועלים התאחדו בקבוצות גדולות ומאורגנות פוליטית – ייסוד ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל.
- ההסתדרות ראתה עצמה כארגון שנועד למלא את משימותיה של החברה הארץ ישראלית:
- קליטת עליה והתיישבות
- הקמת שיכוני עובדים
- יצירת משק עצמאי
- דאגה למכלול צרכיו האישיים, תרבותיים ורוחניים של העובד.
- היוזמה להקמת הפועל לא הייתה של הנהגת ההסתדרות אך אומצה לחיקה.

הקמת התאגדות "הפועל"

■ משברים כלכליים – אבטלה ופנאי שנוצל לפעילויות ספורטיביות.

■ כינון ספורט הפועלים הבין-לאומי.

■ משחקי הכדורגל זכו לפופולריות לאחר הכיבוש הבריטי.

■ הפועלים החלו למסד התארגנות ספורטיבית בתוך מכבי ובהמשך בארגוני ספורט נפרדים והתאגדות נפרדת.

הקמת התאגדות "הפועל"

▪ 1921 הקמת האינטרנציונל הסוציאליסטי של ספורט הפועלים בשווייץ.

▪ 1925 – 1.3 מליון חברים.

▪ 1931 – 3 מליון חברים מ-18 מדינות.

הקמת התאגדות "הפועל"

- מטרת ספורט הפועלים – לשמור על בריאות העובד כחלק מתרבות הפנאי שלו.
- ספורט המוני "לא לאלופים אלא לאלפים"
- עצמיות, ענפים ושיטות אימון המכוונים לפועל הממוצע ולא לספורטאי המיומן.
- אפיון פוליטי ומחנך.

הקמת התאגדות "הפועל"

- הפועל הפכה לחברה בארגון הבינלאומי (סאס"י).
- השותפות יצרה מתח בין מטרותיה הלאומיות לזיקתה המעמדית.
- סאס"י – הגדרת מטרותיו במונחים סוציאליסטים מובהקים של מלחמה בקפיטליזם.
- הפועל העברי – ליצור חברה חדשה לא כחלק ממלחמת מעמדות עולמית אלא בניית חברה לאומית-ציונית בארץ ישראל.
- הדגשת שחרור הפועל באמצעות תרבות הגוף – סיוע לפיתוח החברה בעתיד.
- אנשי הפועל צידדו בשחרור האדם ובעיצוב היהודי החדש – ספורט של פועלים כהגשמת רעיון "יהדות השרירים".

הקמת התאגדות "הפועל"

■ 1923 ייסוד אגודת ספורט הפועל בתל אביב – לא האריך ימים.

■ 1924 מועדון ראשון בחיפה כמסגרת אוטונומית בתוך מכבי.

■ אגודות ספורט נוספות בעיקר בעמק יזרעאל הביאו להקמת התאגדות ארצית שמרכזה בחיפה.

■ אוגוסט 1924 אספת יסוד בעפולה – ניתוק ממכבי.

■ בן גוריון מזכיר ההסתדרות מביא לדחיקת רגליה של המזכירות הזמנית של הפועל בחיפה.

■ מאי 1926 הקמת התאגדות ארצית של הפועל בתל אביב

באוהל בקיבוץ אפיקים – נוסדה התאגדות "הפועל"

בעפולה הוחלט על הקמת "הפועל" כאגודה ספורטיבית זהסניף הראשון הוקם בחיפה. – המשורר שלונסקי יזם משחק כדורגל ראשון בקיבוץ עין-חרוד. – פלוגות "הפועל" עזרו בהקמת חנייה כישוב "חומה ומגדל". – רביס מחברי "הפועל" היו ראשונים להתגייס לבריגדה היהודית

כותרת בעיתון "דבר" ב-29 אפריל 1966 לרגל 40 שנות "הפועל"

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

■ מכבי חששה מכשלון משא ומתן עם הפועל – חשש מהכרה בקיום נפרד של הפועל ופגיעה בגישה הניטרלית של מכבי.

■ התעלמות מהפועל – עצימת עיניים מהמציאות שנוצרה.

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

■ שני דיונים התקיימו בשלושה החודשים הראשונים להקמת הפועל – מבוכה ללא הסכמה לצעדים:

להסכים לקיום הפועל ומציאת בסיס עבודה משותפת.

ללחום בהפועל ולבדוק את נאמנותה הלאומית.

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

- 31 אוגוסט 1926 – יוסף יקותיאל (חבר הוועד הגדול במכבי) – הצעת הסכם בין שתי האגודות.
- הקמת שתי הסתדרויות במעמד שווה. כל אחת מתנהלת באוטונומיה פנימית שלמה בהתאם לתקנות ולחוקים שלה.
- איחוד שתי ההסתדרויות במישור הטכני – החזקת מורים ומעמלים, קורסים למורים ומעמלים, עריכת חגיגות\ קביעת טרמינולוגיה עברית.
- הסתדרות מכבי - הסתדרות כללית בלתי מפלגתית. מקבלת חברים בלי הבדל מעמד ומפלגה.
- התאגדות הפועל – התאגדות מעמדית. מקבלת את חבריה רק מתוך מעמד העובדים מקרב חברי ההסתדרות העובדים העבריים.
- כל אחת מההסתדרויות רשאית להיספח להתאחדות לאומית או בין לאומית בנאי שלא תהיה פגיעה:

1. עברית שפה רשמית
2. הכרת ארץ-ישראל כארץ העם העברי
3. ציונות היא הדרך להחייאת עם ישראל ושיבתו לארצו.
4. הכרת ההמנון הלאומי העברי
5. דלגנו – תכלת לבן.

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

- מזכירות הפועל גילתה נכונות להמשך המשא ומתן
- במכבי חששו שההסכם נותן לגיטימציה לקיום נפרד של הפועל.
- 15 ינואר 1926 חתימת הסכם – זכרון דברים עם הסתייגות
- התאגדות הפועל לא הסכימה להתנות את השתתפותה בהתאגדות לאומית או בינלאומית באי פגיעה ביסודות הלאומיים. במקום זה – "כל אחת מההסתדרויות הנ"ל רשאית להיספח לכל התאחדות לאומית או בין-לאומית לפי ראות עיניה.
- הוחלט ששני הצדדים מתחייבים להביא הצעות
- הבדל בתפיסת העולם:
- הפועל – חלק מספורט הפועלים הבין-לאומי, קשר עם האינטרנציונל הסוציאליסטי של ספורט הפועלים (סאס"י). קבלת סעיף לאומי עלולה לפגוע בקשרים המעמדיים.
- בנוסף טענה לפגיעה בעצמאות ההתאגדות, התערבות בענייניה הפנימיים והטלת ספק במטרותיה הלאומיות
- מכתב עמוד 95

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

■ תקופת משא ומתן כחצי שנה.

■ מעבר קבוצת הכדורגל של אלנבי תל אביב להפועל.

■ נסיעת מכבי הגיבור חיפה לארצות הברית.

■ 1927 יולי חתימת הסכם דומה והוספת סעיף בדבר קביעת יחסי העברת חברים מהסתדרות אחת לשנייה.

נסיון מכבי למנוע פילוג – כשלון המשא ומתן על "הסכם יקותיאל"

סיבות להפסקת השיחות:

1. פער בין ההצהרה בדבר הרצון ליצור דפוסי ארגון משותפים ליכולת לממשם הלכה למעשה.

■ הפועל הצטרפה לסאס"י, בהתקשרות עם מכבי, כל החלטה תהיה כרוכה בהסכמת הוועד הפועל ועמידה בתקנון סאס"י

■ למכבי קושי ליצור מסגרת משותפת עם גוף מחוייב רעיונית וארגונית למוסדות שאין למכבי כל זיקה אליהם ובסכנה להגבלת עצמאותו.

■ כל ארגון עיצב לעצמו דפוסים, דימוי חיובי של מי שחותר לאחדות הספורט הישראלי והאשמת הצד שכנגד במניעת הגשמת יעד זה.

2. בשנים אלה יש מתח בין המחנות הפוליטיים בישוב העברי.

כינוס הקונגרס הציוני ה-15 בצל המשבר בארץ ישראל. וויכוח חריף בין הגושים הפוליטיים. בסיום נבחרת הנהלה ציונית ללא ייצוג של "הפועל הצעיר".

הפועל ראו במכבי ספורט בורגני המזוהה עם המתנה האזרחי. בית"ר עדיין לא הקימה אגודת ספורט ולכן אנשיה נתפסו כמזוהים עם מכבי.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

■ 1926-1935 התחום העיקרי שבו התבקש שיתוף פעולה – כדורגל

■ ענף פופולרי בהשפעת הבריטים.

■ המשחק דורש התמודדות, העימות בין המועדונים יוצר עניין.

■ כדי לעורר עניין יש צורך למסד את ההתמודדות – נוצרת מציאות של מתח ואלימות בין המחנות.

■ מקשה על מיסוד הענף ואף שיתוקו.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

■ עד שנת 1928 – תחרויות כדורגל רבות ללא מסגרת-על מאורגנת.

■ התארגנויות במישור מקומי בלבד.

■ נכשלו נסיונות לארגון התאחדות לכדורגל.

■ הבריטים ארגנו משחקי גביע. בשנת 1927 השתתפו חמש קבוצות יהודיות.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- 1927 פירק הנציב פלומר את המשטרה הבריטית ושינה את המבנה הצבאי והמשטרה של השלטון הבריטי בארץ.
- צמצום הכוחות הביא לפירוק קבוצות בריטיות רבות – ההגמוניה עברה לקבוצות עבריות.
- 29 במרס 1928 התכנסו באי הכוח של קבוצות עבריות, ערביות ובריטיות והחליטו על תחרויות לפי החוקה המתאימה בכל ארצות תבל.
- משחקי גביע הכוללים 12 קבוצות "מכבי" ו"הפועל" – הצריך שיתוף פעולה לצורך ארגון המשחקים.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

■ שיתוף הפעולה – רקע להקמת התאחדות כדורגל ארצית.

■ יוזמת "מכבי" – הזמינה את כל קבוצות הכדורגל לפגישה ב 14 באוגוסט 1928 לטובת ייסוד "התאחדות כדורגל ארצי-ישראלית".

■ נציגי מכבי – לקבל הכרה בין לאומית ולהסתפח להתאחדות כדורגל בין לאומית פיפ"א.

■ הפועל חלק מסאס"י שהתנגד לפיפ"א. פיפ"א מייצג כדורגל מקצועני (בורגני).

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- הפועל מוכנים להצטרף להתאחדות לכדורגל "באם היא לא תיכנס בתור חברה לפיפ"א.
- קמה התאחדות לכדורגל ללא הפועל.
- משחקי הגביע המשיכו להתקיים.
- 1929 הוקמה ליגה מחוזית באזור תל אביב: 3 קבוצות בריטיות, מכבי תל אביב, מכבי פתח תקווה והפועל תל אביב.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

■ אפריל 1930 "הפועל" מצטרפת להתאחדות לכדורגל.

■ הצטרפות זמנית לפיפ"א.

■ ינואר 1931 הפסקת הליגה לאחר טענת הפועל על קיפוח והענשה שלא כדין.

■ אוגוסט 1931 חזרה של הפועל להתאחדות.

■ אוגוסט 1932 פרישה נוספת מההתאחדות.

■ פברואר 1933 חתימת הסכם שלפיו תורכב הנהלת ההתאחדות מבאי כוחם של שני הגורמים במספר שווה ותוספת שני אנשים ניטרלים.

■ העימותים בהתאחדות לכדורגל פסקו, בעיית פיפ"א לא עלתה שוב.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- 1927 פירק הנציב פלומר את המשטרה הבריטית ושינה את המבנה הצבאי והמשטרה של השלטון הבריטי בארץ.
- צמצום הכוחות הביא לפירוק קבוצות בריטיות רבות – ההגמוניה עברה לקבוצות עבריות.
- 29 במרס 1928 התכנסו באי הכוח של קבוצות עבריות, ערביות ובריטיות והחליטו על תחרויות לפי החוקה המתאימה בכל ארצות תבל.
- משחקי גביע הכוללים 12 קבוצות "מכבי" ו"הפועל" – הצריך שיתוף פעולה לצורך ארגון המשחקים.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- מפגשי הכדורגל בין מכבי להפועל נעשו לאלימים בין האוהדים, מתיחות רבה ואף בין השחקנים.
- מתח אידיאולוגי בין המחנות הפוליטיים ביישוב.
- מגרש הכדורגל נתן "הכשר" לפורקן של זעם פוליטי.
- במיוחד הסכסוכים בחיפה שהגיעו עד לבית משפט.
- סכסוך בין מכבי תל אביב להפועל חיפה על הנפת דגל עברי במגרש מכבי.
- החרמה הדדית של הפועל ומכבי תל אביב.
- תביעת דיבה של הפועל חיפה נגד העיתון "הצפון חיפה"
- הצטרפות קבוצת הכדורגל של "אלנבי" להפועל תל אביב.

הנבחרת הראשונה של "הפועל" תל אביב (לשטכר קבוצת "אלנבי"). משמאל לימין: מרדכי מאיר, ישראל בריקר, אליעזר בירח, זאב ברגר, גבריאל ויס, יוסף חינוקיס, שלמה פוליאקוב, אברהם נודלמן, משה פוליאקוב, חיים וינקור, יוחנן סוקניק. בשורה האמצעית – עסקני הספורט של "הפועל" של שנת 1928.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- אלבני – קבוצת נערים משכונת אלבני
- הצטרפה למכבי תל אביב והחלה להתחרות משנת 1924.
- 1927 החליטה להצטרף להפועל החדשה.
- הצטרפות לוותה במכתב חריף – האשימה את מכבי על "אווירה מרעילה של פרופסיונליזם ומסחר על הכדורגל".

הנבחרת הראשונה של „הפועל“ תל־אביב (לשטכר קבוצת „אלבני“). משמאל לימין: מרדכי מאיר, ישראל בריקר, אליעזר בירמן, זאב ברגר, גבריאל ויס, יוסף חינוקים, שלמה פוליאקוב, אברהם נודלמן, משה פוליאקוב, חיים וינקור, יוחנן סוקניק. בשורה האמצעית – עסקני הספורט של „הפועל“ של שנת 1928.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

■ בתוקפה זו חל תהליך של פירוק מועדונים מקומיים שעסקו בכדורגל ובמיזוגם בתוך מכבי.

■ מכתב אלנבי – ספורט הפועלים נגד הספורט הבורגני.

■ מכבי הואשמה במקצוענות ובעיסוק בספורט לשמו:

■ אין בצדו ערכים של הבראה גופנית ורוחנית ועיסוק פרודקטיבי בבניים הארץ והעם.

■ גם פגיעה מקצועית – עד כה היריב השווה למכבי היה הפועל חיפה, כעת הפועל תל אביב – חיזוק.

הנבחרת הראשונה של „הפועל“ תל־אביב (לשטכר קבוצת „אלנבי“). משמאל לימין: מרדכי מאיר, ישראל בריקר, אליעזר בירמן, זאב ברגר, גבריאל ויס, יוסף חינוקיס, שלמה פוליאקוב, אברהם נודלמן, משה פוליאקוב, חיים וינקור, יוחנן סוקניק. בשורה האמצעית – עסקני הספורט של „הפועל“ של שנת 1928.

ענף הכדורגל – בין שיתוף לעימות

- מסע מכבי הגיבור חיפה לארצות הברית.
- יוזמנה מאמרגן שביקש להתחרות בעמיתו שהזמין את הכח וינה לארצות הברית.
- כדי שמכבי חיפה יוכלו להתמודד נשלח נציג להונגריה כדי לצרף כמה שחקנים יהודים שהורחקו מהליגה המקומית (כנראה אנטישמיות).
- שחקני החיזוק לא הצטרפו מסיבות אידיאולוגיות – טענת הפועל שהדבר הוכחה למקצוענותה של מכבי.
- מכבי התחייבו שהשחקנים לא ייקבלו שכר ושהקבוצה תכלול שחקני חיזוק מהפועל אפשרו לבסוף את המסע.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- 1929 הקמת מועצה לתרבות גופנית – יצחק רבינוביץ' (יו"ר מכבי ברוסיה).
- להילחם בנטיות המזיקות של תנועת הספורט בארץ ולכוון בדרך רציונלית את החינוך הגופני מבחינה כמותית ואיכותית.
- היוזמה התקבלה על ידי מכבי, הפועל התייחסה בחשדנות. חשש שזה מסווה לאיחוד.
- מוכנה במקום להקים "ועדה מרכזית להדרכה מקצועית, טכנית, ספורטיבית".
- כעבור חודשיים הסכימה הפועל להשתתף במועצה.
- לטענתה, כיוון שהמועצה עתידה לקום בכל מקרה, עדיף לעצב אותה על פי רצונה של הפועל באמצעות השתתפות בה.
- המועצה התכנסה ב 16 ינואר 1930, אין עדות להמשך הפעילות.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- 1931 החלטה להקים מחדש את המועצה לתרבות גופנית.
- הנרייטה סולד ואברהם קצנלסון יהיו באי הכוח של הוועד האולימפי במועצה.
- מטרתה לתאם את הפעילות בשדה הספורט והחינוך הגופני.
- פעילות המועצה באה לידי ביטוי מעשי בארגון המכבייה.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

■ 19 אפריל 1932, לאחר סיום המכבייה הראשונה – ישיבה במועצה
"שאלת שיתוף הפעולה בין מכבי להפועל".

■ הוחלט על הקמת ועדה שתיוזם פעילות משותפת בין האגודות
בתחומים שונים.

■ 7 במאי 1932 משחק גמר גביע ארץ-ישראל בכדורגל בין הפועל
חיפה למשטרה הבריטית הארץ-ישראלית.

■ המשחק הופסק – שחקני חיפה לא קיבלו את החלטת השופט
האנגלי.

■ הנהלת ההתאחדות פסקה ניצחון לקבוצה האנגלית והענישה שחקן
חיפאי בהרחקה לשנה מפעילות.

■ אנשי הפועל טענו לקיפוח – האשימו את אנשי מכבי שלא עמדו
לצידם.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- מרכז הפועל פנה למועצה לתרבות גופנית.
- החלטת המועצה לא להביע תמיכה חד משמעית בהפועל.
- 21 אוגוסט 1932 בפגישת המועצה לתרבות – הנרייטה סולד הביעה אכזבה משיתוף הפעולה הלקוי של מרכזי הספורט וביקשה להתפטר.
- המועצה חדלה מלהתקיים.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- נסיונות פישור והסדר על ידי הסתדרות מכבי העולמי.
- עמדת מכבי עולמי להפועל מתונה יותר ממכבי ארץ-ישראל.
- מגמה – להכיר בהפועל ארץ-ישראל במעמד שווה למכבי ארץ-ישראל בתנאי להצטרפות הפועל למכבי העולמי.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- 1930 אלכסנר רוזנפלד מגיע לארץ – חבר הנשיאות העולמית של מכבי – חלק מההכנות למכבייה.
- גילה נימה פייסנית להפועל.
- יזם משא ומתן וחתימת הצעת הסכם 30 מאי 1930.
- הימנעות מהצהרות אידיאולוגיות.
- קביעת תחומי שיתוף פעולה ספורטיביים בין ההסתדרויות.
- תוקם וועדה משותפת "ועדת ההסתדרויות הספורטיביות העבריות בארץ-ישראל.
- ההבדל בהסכם : אין הוועדה מתערבת באוטונומיה הפנימית של שתי ההסתדרויות ובפעולתם בכל צורה שהיא.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

■ מרכז הפועל – מאשר את ההסכם:

■ אין דרישה להגדרות לאומיות,

■ התנהלות באוטונומיה פנימית מוחלטת

■ הכרה בהסתדרות שוות ערך למכבי.

■ מרכז מכבי – משהה את ההסכם

■ ההסכם נתפס כוויתור.

■ ההסכם לא אושר.

הנסיונות הנוספים למיסוד מערכת היחסים

- ניסיון פשרה הלורד הנרי מלצ'ר, נשיא מכבי העולמי מבקר בארץ ישראל ב 1933.
- הפדרציה העולמית של מכבי תכלול את כל ארגוני הספורט בארץ ובחו"ל.
- הכרה לקיום נפרד של הפועל גם בחו"ל.
- אסורה על מכבי תעמולה פוליטית (התחשבות באופייה של הפועל)
- הפועל הוכרה בארגון ספורטיבי בעל מגמה חינוכית-פוליטית.
- מעמד שווה למכבי ולהפועל.
- אנשי הוועד הפועל נטו לקבל את ההצעה – פתח להגברת השפעתה של תנועת העבודה בתוך מכבי העולמי.
- חברי מזכירות הפועל התנגדו – חשש מטמיעת ארגונם בתוך מכבי.

המחלוקת על השתתפות "הפועל" במכביות הראשונות

■ 1927 - יוסף יקותיאל - רעיון לערוך כינוס עולמי של ספורטאים יהודים בארץ-ישראל

■ 1929 אישור בקונגרס העולמי של "מכבי" בצ'כסלובקיה.

■ המכבייה נקבעה לשנת 1932 - ציון 1,800 שנה למרד בר כוכבא.

■ "הפועל" מוזמנת למכבייה.

■ וועידת הפועל ב- 1931 הפועל מסכימים להשתתף במספר תנאים:

■ שיתוף הפועל בוועדה המכינה, הזמנת כל ארגוני הספורט בגולה, השתתפות על אגודה בתלבושתה (דגלים וסמאות), השתתפות הפועל כגוש מיוחד בכל הענפים המתחרים, שם הכינוס - "מכביה" כינוס עולמי של הנוער העברי הספורטיבי בארץ ישראל.

■ בנוסף תבעו הפועל את אי הזמנת חברי בית"ר - תנועת הנוער הרביזיוניסטית.

■ מכבי דחו - תנאים אלה היו הופכים את הפועל לשותפה שוות זכויות.

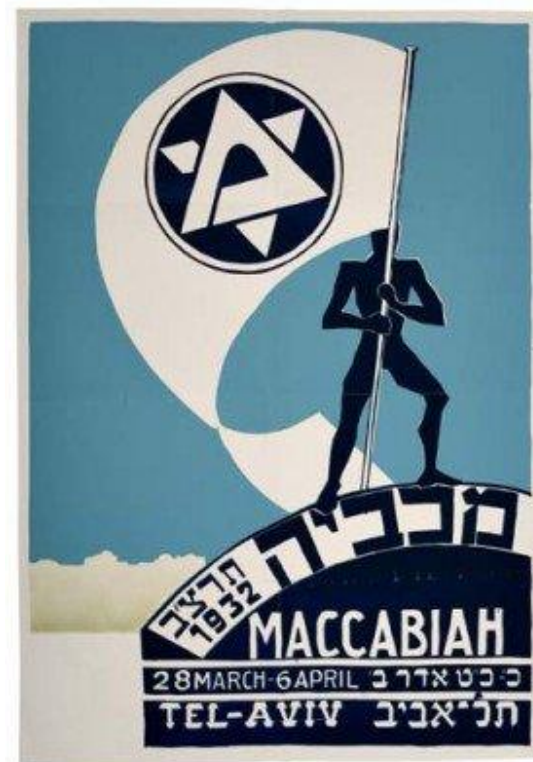
המחלוקת על השתתפות "הפועל" במכביות הראשונות

■ ינואר 1932 המוסדות הלאומיים וההסתדרות הכללית מתערבות במחלוקת – התגברות אנטישמיות בגולה ולכן חשיבות למפגן עולמי של "יהדות שרירים" המוכיחה ליכוד יהודי ותעמולה לעלייה.

■ התבדלות אגודת הספורט של ההסתדרות (הפועל) הייתה עלולה להזיק במאבק על ההנהגה הלאומית וליצור תקדים לאי שיתוף הפועל בעתיד.

המחלוקת על השתתפות 'הפועל' במכביות הראשונות

- הוסכם להקמת וועדה עליונה מפקחת שבה יהיה להפועל מעמד שווה למכבי.
- הבעיה שלא נפתרה – ייצוג ארגוני הספורט בגולה שהיו קרובים להפועל ולא היו חלק ממכבי.
- מכבי טענו בהכרה בקיום הפועל בארץ ישראל, אך בגולה על מכבי להישאר ההסתדרות הספורטיבית הציונית היחידה.
- המשא ומתן מסתיים בכשלון.

המחלוקת על השתתפות "הפועל" במכביות הראשונות

- 1935 – מכבייה שנייה – הקצנה פוליטית ביישוב היהודי.
- ניסיונות הפועל להתרחב לגולה.
- החרפת חילוקי הדעות.
- גם במכבייה השנייה הפועל לא משתתפים.

■ (סיכום עמוד 110)

